

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพสำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 และ 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูสังคมศึกษาจำนวน 63 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทางไปรษณีย์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา เพื่อเสริมสร้างสันติภาพในห้องเรียนพบว่ามี การเสริมสร้างมากที่สุดคือ การเสริมสร้างคุณธรรมหลัก การสร้างทัศนคติที่ดีในการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และคนในโลก การปลูกฝังความภูมิใจในการเป็นชาติของตน กล่าวคือการเสริมสร้างคุณธรรมหลัก ได้แก่ การสอดแทรกค่านิยมและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมให้แก่ผู้เรียนเช่น ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความเห็นอกเห็นใจ ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีของ คนในชาติเป็นต้น การสร้างเจตคติของความเป็นมิตรต่อผู้คนในชุมชนและเพื่อนร่วมโลก โดยเน้นให้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้วยกัน ฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา รู้จักใช้สติปัญญา ในการแก้ปัญหา สำหรับการสร้างทัศนคติที่ดีในการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคนในโลก ได้แก่ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดี ต่อคนรอบข้าง เพื่อนร่วมโลกที่ต่างศาสนา ต่างภาษา ต่างเชื้อชาติกัน ส่วนการปลูกฝังความภูมิใจในการเป็นชาติของคน ได้แก่ อบรมสั่งสอนให้ผู้เรียน เห็นความสำคัญคุณค่าของการอยู่ร่วมกันระหว่างเพื่อนมนุษย์เพื่อความสงบสุข การสอดแทรก ปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียน มีความภาคภูมิใจในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเพื่อก่อให้เกิดความ สงบสุขของคนในชาติ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดความสามัคคี และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรัก และหวงแหนในความเป็นเอกราชของชาติไทย

ส่วนการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ ในห้องเรียนที่มีการเสริมสร้างปานกลาง คือ การลดความขัดแย้งในตนเองและระหว่างบุคคล การสร้างคุณธรรมหลัก การสร้างทัศนคติที่ดีในการเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมและคนในโลก การปลูกฝังความภูมิใจ

ในการเป็นชาติของตน และการรู้จักให้ความเคารพผู้อื่น กล่าวคือ การเสริมสร้างโดยลดความขัดแย้งในตนเองและระหว่างบุคคลได้แก่ การนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้จากสื่อ หนังสือพิมพ์ หรือ รายการโทรทัศน์มาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำปัญหาที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในภาคใต้มาเป็นประเด็นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมใกล้ตัวผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความขัดแย้งในตนเองและระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งในตนเอง และระหว่างบุคคลให้แก่ผู้เรียน โดยใช้วิธีการบรรยาย ชักถาม การแก้ปัญหา การสืบสวน การแสดงบทบาทสมมติ สำหรับการเสริมสร้างคุณธรรมหลักได้แก่ การให้แนวคิดและหลักการของคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการสอนเพื่อลดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ที่ทำการสอนอยู่ ส่วนการสร้างทัศนคติที่ดีในการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคนในโลกรได้แก่ การปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานราชการ การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถ มาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างทัศนคติที่ดีในการอยู่ร่วมกัน การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนด้วยกันเช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมกลุ่มนันทนาการ เป็นต้น ด้านการปลูกฝังความภาคภูมิใจในความเป็นชาติของตนได้แก่การให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์ รูปภาพเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงช่วยเหลือพสกนิกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ด้านการรู้จักให้ความเคารพผู้อื่นได้แก่การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักเคารพต่อกฎระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด สร้างให้ผู้เรียนมีความตระหนักถึง สิทธิ และหน้าที่ของตนเองที่มีให้ต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ สนับสนุนผู้เรียนให้รู้จักประนีประนอม รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยสันติ และสร้างสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับเอื้ออาทรต่อกันและกัน เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมค่ายอาสาช่วยเหลือพัฒนาชุมชนกิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ นอกห้องเรียนพบว่ามีการเสริมสร้างปานกลางคือ การทำเอกสารแผ่นพับ การทำโครงการกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องเชิงวิชาการเกี่ยวกับการสร้างสันติภาพ และกิจกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข กล่าวคือ การทำเอกสารแผ่นพับ ได้แก่การจัดการเรียนรู้โดยทำเอกสารแผ่นพับ เพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้เรียนและชุมชน เช่นการเข้าใจและเห็นใจซึ่งกันและกัน การเคารพสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

การประนีประนอมในการแก้ปัญหา ความอยู่รอดของมนุษยชาติ และการติดตามผลการประเมิน การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์จากการทำเอกสารแผ่นพับ ส่วนการทำโครงการกิจกรรมการรณรงค์ให้ ความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างสันติภาพและกิจกรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ได้แก่ การร่วมวางแผนกับครูในสถานศึกษาคำเนินการจัดทำ โครงการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสันติภาพ และร่วมจัดทำโครงการเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสันติภาพด้านกิจกรรม และสังคม เช่น โครงการชุมชนเข้มแข็งโรงเรียนอบอุ่น โครงการจัดสรรคนตรีศรีสังคม โครงการรักกันเพื่อสันติสุข เป็นต้น

สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่มีการเสริมสร้างน้อย คือการทำโครงการกิจกรรมรณรงค์ให้ ความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างสันติภาพ และกิจกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข กล่าวคือการรณรงค์ให้เยาวชนหรือผู้นำท้องถิ่นเข้ารับการฝึกอบรม โครงการเสริมสร้างสันติภาพ การจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่ ครู อาจารย์ ผู้เรียน และบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อต่อต้านการก่อ ปัญหาความไม่สงบสุขในพื้นที่ การร่วมจัดทำโครงการเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ ด้านให้ความรู้เชิงวิชาการ เช่น โครงการอบรมเยาวชนรักสันติภาพ และการร่วมจัดทำโครงการ เสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างสันติภาพด้านความรู้เชิงวิชาการ เช่น โครงการประกวดคำขวัญ โครงการเขียนบทความเกี่ยวกับสันติภาพ และโครงการประกวดร้องเพลงปลุกใจให้ฝรัก ในสันติภาพ เป็นต้น

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูสังคมศึกษาต่อการเสริมสร้างสันติภาพ สำหรับผู้เรียน ช่วงชั้นที่ 4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 และ 2

การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา เพื่อเสริมสร้างสันติภาพในห้องเรียน

ครูสังคมศึกษาให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสันติภาพ ควรทำเป็นหลักสูตรเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และได้ปฏิบัติจริง เช่น จัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทสมมติ การสืบสวน การแก้ปัญหา การอภิปราย การบรรยายซักถาม ที่เกี่ยวกับการเสริมสร้าง สันติภาพให้กับผู้เรียนเพื่อจะได้เป็นการปลูกฝังสิ่งที่ดีๆ ในการแก้ปัญหาชีวิต และสังคม สร้างความ สามัคคีในกลุ่มผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นมนุษย์ที่ดีของชาติบ้านเมือง โดยเน้นให้ผู้เรียน เห็นความสำคัญทางการศึกษา การมีคุณธรรม เพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพของประชากรในอนาคต มี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้มีจิตสำนึกในความเป็นชาติ มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ครูทุกสาขาการเรียนรู้อ รวมทั้งขอความร่วมมือให้หน่วยงานปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ

การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา เพื่อเสริมสร้างสันติภาพนอกห้องเรียน

ครูสังคมศึกษาให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะว่าควร มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ ปฏิสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อจะได้เข้าใจถึง ประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน และควรเปิดโอกาสให้ครู ได้แสดงบทบาทต่อสังคมในชุมชนให้มากขึ้น หน่วยงานราชการควรจัดหา งบประมาณในการจัดอบรมในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อหาแนวทางเสริมสร้างสันติภาพ ที่จะนำ ความสงบสุขมาสู่ในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และควรมีหน่วยงานภายนอก เช่น ทหาร ตำรวจ เข้า มามีส่วนร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพสำหรับ ผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ นราธิวาส 1 และ 2 สามารถ อภิปรายได้ดังต่อไปนี้

การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา เพื่อเสริมสร้างสันติภาพในห้องเรียนพบว่า มีการ เสริมสร้างมากที่สุดคือ การเสริมสร้างคุณธรรมหลัก การสร้างทัศนคติที่ดี และการปลูกฝังความภูมิใจ ในความเป็นชาติของตน ซึ่งได้แก่ การสอดแทรกค่านิยม และการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ให้แก่ผู้เรียน เช่น ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความเห็นอกเห็นใจ ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีของคนในชาติ เป็นต้น การสร้างเจตคติของความเป็นมิตรต่อผู้คน ในชุมชน และเพื่อนร่วมโลกโดยเน้นให้เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้วยกัน ฝึกฝนให้ผู้เรียนมี ความเมตตา กรุณา รู้จักใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อคน รอบข้าง และเพื่อนร่วมโลกที่ต่างศาสนา ต่างภาษา ต่างเชื้อชาติ การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียน ได้เห็น ความสำคัญ คุณค่าของการอยู่ร่วมกันระหว่างเพื่อนมนุษย์เพื่อความสงบสุข การสอดแทรกปลูก จิตสำนึกให้ผู้เรียนมีความภูมิใจในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การเน้นให้เข้าใจถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขของคนในชาติ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามัคคี และความรักความหวงแหนในความ เป็นเอกราชของชาติไทย จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษา เห็นถึงความสำคัญของการ จัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสันติภาพในห้องเรียน จึงมีการเสริมสร้างคุณธรรมหลัก การสร้างทัศนคติที่ดี และการปลูกฝังความภูมิใจในการเป็นชาติของตน ซึ่งล้วนแต่มีการเสริมสร้าง มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แก่ผู้เรียน เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดความตระหนัก ในการเสริมสร้างสันติภาพ โดยวิธีการต่างๆ เช่นการสอดแทรกค่านิยม

ปลูกจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีของคนในชาติ เป็นต้น เพื่อที่จะนำความสงบสุขมาสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ดังที่ วารี พิศาลภทรคุณ (2531, หน้า 43-45) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมหลัก เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยม และเจตคติทางด้านจริยธรรม คุณธรรมเข้ามาช่วย ในการเรียนการสอน คุณธรรมหลักที่เน้น ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ อาทิ ความเมตตา และปัญญา เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก เมตตาเป็นเหตุให้มนุษย์เกื้อกูลกัน เป็นวิธีแก้ ความเกลียดชัง อิจฉาริษยา ความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัวเป็นการลดความสำคัญของตัวเองลง และ ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น มุ่งความสุขของผู้อื่นเป็นสำคัญ คุณธรรมอีกประการหนึ่ง คือ ให้ รู้จักใช้ปัญญา ฝึกฝนให้เป็นคนมีเหตุผล ในการแก้ปัญหาตามหลักจริยธรรม เมื่อมนุษย์มีความ เมตตาเป็นที่ตั้ง มีปัญญาในการแก้ปัญหา ก็ย่อมทำให้สังคมมีสันติสุข สอดคล้องกับวิจัยของ อรรถพล อนันตวรสกุล (2539) ที่สรุปว่าครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และค่านิยมที่ดีแก่ผู้เรียน ในการที่จะช่วยให้ผู้เรียน ชื่นชมเกิดการยอมรับ และ ปรับประพฤติดนในทางที่ดี และมีมุมมองของทัศนคติที่ดีต่อคนรอบข้างขึ้นด้วย ในทำนองเดียวกับสภาพความมั่นคงแห่งชาติ (2544, หน้า 75-76) ได้กล่าวไว้ว่าการประสานความคิดที่แตกต่าง ของคนในชาติ และสร้างทัศนคติที่ดีในทุกมิติ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง จะสามารถรักษา ความหลากหลายทางความคิด สามารถเป็นภูมิฐานทาน แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

ส่วนการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา เพื่อเสริมสร้างสันติภาพในห้องเรียนที่มีการเสริมสร้างปานกลาง คือ การลดความขัดแย้งในตนเองและระหว่างบุคคล การเสริมสร้าง คุณธรรมหลัก การสร้างทัศนคติที่ดีในการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และคนในโลก การปลูกฝังความ ภูมิใจในการเป็นชาติของตน และการรู้จักให้ความเคารพแก่ผู้อื่น ซึ่ง ได้แก่ การนำข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาชายแดนภาคใต้ จากสื่อ หนังสือพิมพ์ หรือรายการ โทรทัศน์มาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การนำปัญหาที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในภาคใต้ มาเป็นประเด็น ให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงปัญหาความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในสังคมใกล้ตัว ผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความขัดแย้งในตนเอง และระหว่างบุคคล ให้แก่ผู้เรียน โดยใช้วิธีการบรรยาย – ซักถาม การแก้ปัญหา การสืบสวน การแสดงบทบาทสมมติ การให้แนวคิดและหลักการของคุณธรรม จริยธรรม มาใช้ ในการสอนเมื่อเกิดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ที่ทำการสอนอยู่ การปลูกฝังทัศนคติที่ดี การปฏิบัติ หน้าที่ของหน่วยงานราชการ การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความสามารถมาบรรยายให้ความรู้ เกี่ยวกับการสร้างทัศนคติที่ดีในการอยู่ร่วมกัน

การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนด้วยกัน เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมกลุ่มนันทนาการ เป็นต้น การให้ผู้เรียนได้ดูวีดิทัศน์และรูปภาพเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงช่วยเหลือพสกนิกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดี การจัดกิจกรรมฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักเคารพต่อกฎระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด สร้างให้ผู้เรียนมีความตระหนักถึงสิทธิ และ หน้าที่ของตนเองที่มี ต่อบุคคลสังคมและประเทศชาติ สนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักประนีประนอม รู้จักแก้ปัญหาต่างๆ โดยสันติวิธี และเสริมสร้างสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับเอื้ออาทรต่อกัน และกัน การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมค่ายอาสาช่วยเหลือพัฒนาชุมชน กิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการที่ครูสังคมนาจัดการการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสันติภาพในห้องเรียน มีปานกลางนั้นอาจเป็นเพราะ มีประสบการณ์ในการสอนค่อนข้างน้อย จึงทำให้คิดสร้างสรรค์กิจกรรมในการสอนได้ไม่หลากหลาย ดัง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าครูจะมีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 9 ปีถึงร้อยละ 34.90 แต่อย่างไรก็ตามครูสังคมนาจัดการเรียนรู้อาจมีการนำมาเสริมสร้างในเกณฑ์ที่ดีคือระดับปานกลาง ดังที่ วารี พิศาลัทธคุณ (2531, หน้า 43-45) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการขัดแย้งในตนเองและระหว่างบุคคล เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กสามารถลดความขัดแย้งในตัวบุคคล เนื่องจากมีทางเลือกหลายทางให้เลือก เมื่อตัดสินใจ ไม่ได้ก็จะก่อให้เกิดความคับข้องใจและเกิดความขัดแย้งในจิตใจ เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรม โดยไม่ปฏิบัติตามความเชื่อ หรือเจตคติของตนเอง ก็จะเกิดความไม่สบายใจ ตามทฤษฎีของเฟสดิงเจอร์ (Fesinger) กล่าวไว้ว่าค่านิยมของสังคมที่เปลี่ยนไป อันนำไปสู่ความขัดแย้ง กับหลักจริยธรรมอันดีงามของสังคม ผู้สอนอาจจัดกิจกรรมได้โดยสร้างสถานการณ์จำลอง ละครหรือ บทบาทสมมติหรือใช้กิจกรรมสัมพันธ์ ในการอยู่ร่วมกันให้เป็นสุข ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520, หน้า 116) วิธีการที่จะก่อให้เกิดทัศนคติความเชื่อมากที่สุด คือ การแสดงบทบาท การเล่นเกม การประชุมกลุ่มเล็กๆ การแนะนำบุคคล การสัมภาษณ์ และการให้คำแนะนำซึ่งวิธีการเหล่านี้จะต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังที่ Kelman (1958) กล่าวว่า การเปลี่ยนทัศนคติ และการเปลี่ยนพฤติกรรมทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการสร้างสถานการณ์ ให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดกิจกรรมทางการศึกษา โดยให้บุคคล มีส่วนร่วมในกิจกรรมจะเป็นการนำวิธีการที่ทำให้บุคคลพัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมนาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพนอกห้องเรียนพบว่า

มีการเสริมสร้างปานกลาง คือการจัดการเรียนรู้โดยทำเอกสารแผ่นพับเพื่อณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้เรียนและชุมชน การทำโครงการกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างสันติภาพ และกิจกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ซึ่ง ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับ

การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม การเคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ความอยู่รอดของมนุษยชาติ การเข้าใจและเห็นใจซึ่งกันและกัน การแก้ปัญหาโดยสันติวิธี การประนีประนอมในการแก้ปัญหา การติดตามผลประเมินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ จากการทำเอกสารแผ่นพับ การร่วมกันวางแผนกับครูในสถานศึกษาดำเนินการทำโครงการเสริมสร้างหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างสันติภาพด้านกิจกรรมและสังคม เช่น โครงการจัดสรรคนดีศรีสังคม โครงการชุมชนเข้มแข็ง โรงเรียนอบอุ่น โครงการรักกันเพื่อสันติสุข จากผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษามีการเสริมสร้างปานกลาง นั้นอาจเนื่องมาจาก มีภาระงานมาก จึงมีเวลาในการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนค่อนข้างจำกัด ดังข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครู จะเห็นได้ว่าครูสังคมศึกษาแต่ละท่านจะมีงานค่อนข้างมาก นอกจากการสอนแล้วยังมีงานที่ทางสถานศึกษาจัดให้ เช่นงานเจ้าหน้าที่ธุรการ งานกิจกรรมนักเรียน งานสารสนเทศ งานแนะแนว เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามครูสังคมศึกษาก็มีความพยายามที่จะจัดกิจกรรมในด้านนี้อยู่บ้าง เช่น การจัดทำเอกสารแผ่นพับ เผยแพร่ ให้ความรู้กิจกรรมรณรงค์เพื่อให้รักในสันติภาพ เพื่อที่จะพยายามให้ความรู้กับผู้เรียนและประชาชนในชุมชนได้เข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สภาความมั่นคงแห่งชาติ (2544, หน้า 75-76) ที่กล่าวไว้ว่า ยุทธศาสตร์ที่จะสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศได้จำเป็นต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างสัมพันธ์อันดีต่อชุมชน และประเทศเพื่อนบ้าน โดยยึดมั่นในแนวสันติ ต้องทำความเข้าใจกับชุมชนในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ด้วยการให้ความรู้ต่อชุมชน เช่นการจัดทำเอกสารแผ่นพับ การสร้างกิจกรรมรณรงค์ให้รักในสันติภาพที่จะทำให้อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อไป

สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่มีการเสริมสร้างน้อยคือ การทำโครงการ กิจกรรมรณรงค์ ให้ความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างสันติภาพ และกิจกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ซึ่งได้แก่ การรณรงค์ให้เยาวชนหรือผู้นำท้องถิ่นเข้ารับการฝึกอบรม โครงการเสริมสร้างสันติภาพ การจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่ ครู อาจารย์ ผู้เรียน และ บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อต่อต้านการก่อปัญหาความไม่สงบสุขในพื้นที่ การรวมจัดทำโครงการการเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ ด้านกิจกรรมและสังคม เช่น โครงการอบรมเยาวชนรักสันติภาพ และการร่วมจัดทำโครงการเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างสันติภาพ ด้านให้ความรู้เชิงวิชาการ เช่น โครงการประกวดคำขวัญ โครงการเขียนบทความเกี่ยวกับสันติภาพ และ โครงการประกวดร้องเพลงปลุกใจให้ใฝ่รักสันติภาพ เป็นต้น จากผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษามีการเสริมสร้างน้อยนั้น อาจเป็นเพราะครูขาดความรู้ในเรื่องการจัดทำกิจกรรม โครงการในการสร้างสันติภาพและไม่เคยอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสันติภาพ ดังข้อมูลทั่วไป ที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่ามี ครูสังคมศึกษาผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสันติภาพน้อยมากคือแค่ร้อยละ 19.05 เท่านั้น รวมทั้งครูผู้สอนแต่ละท่านก็มีงานมากมายนอกจากการสอนแล้ว

เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ งานวิชาการ งานห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งอาจจะทำให้ครูมีเวลาไม่เพียงพอ ในการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ดังที่ รัตนาชัยเศรษฐศิริ (2542, หน้า 75) ได้กล่าวไว้ว่าครูไม่มีเวลา จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะมีภารกิจต่างๆ มากมายที่ต้องรับผิดชอบ อีกทั้งผู้บริหารไม่เห็น ความสำคัญ และไม่สนับสนุนในการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ของ ครูสังคมศึกษา ในการเสริมสร้างสันติภาพ นอกห้องเรียน ด้านการจัดทำโครงการต่างๆ จึงไม่ ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1. ควรจะมีการจัดอบรมให้ความรู้กับครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสันติภาพ
2. ควรมีการส่งเสริมให้นำวิธีการสอนแบบต่างๆมาใช้ในการสอน เช่น บทบาทสมมติ การสอนแบบสืบสวนสอบสวน เพื่อปลูกฝังแนวคิดทางสันติภาพ
3. ควรมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา รวมทั้งในห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อครู และเพื่อนๆ ให้ มีบรรยากาศแห่งความรัก ความเข้าใจอันดีซึ่งกัน และกันเพื่อเพิ่มบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร
4. ควรมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่เพื่อนครู อาจารย์ ผู้เรียน และบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อต่อต้าน การก่อปัญหาของความไม่สงบสุข
5. ควรร่วมกันจัดทำโครงการเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ เช่น โครงการประกวดคำขวัญ โครงการเขียนบทความ โครงการอบรมเยาวชนรักในสันติภาพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. หากมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างสันติภาพ ต่อไปควรจะมีการใช้วิธีการอื่นด้วย เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา เพื่อเสริมสร้างสันติภาพ ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา ขนาดใหญ่ กลาง และ เล็ก
3. ควรมีการศึกษาถึงวิธีการอื่นๆ ที่ใช้ปลูกฝังแนวคิดทางสันติภาพให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการหลายๆ แบบในการปลูกฝังแนวคิดทางสันติภาพ

4. ควรมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์ กับชุมชนเพื่อที่จะได้เข้าใจถึง ประเพณี วัฒนธรรมรวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน
5. ควรเปิดโอกาสให้มีหน่วยงานภายนอก เช่น ทหาร ตำรวจ เข้ามามีส่วนร่วมมือกับครู ในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสันติภาพนอกห้องเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved